

Dr. Kovács Arthur ügyvéd

Iroda címe: 6724 Szeged, Csongrádi sgt. 106.

Telefon: (62) 899-396, Mobil: (30) 239-4383, Fax: (62) 998-497

E-mail: iroda@kovacs-ugyved.hu

Alkotmánybíróság

1015 Budapest
Donáti u. 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

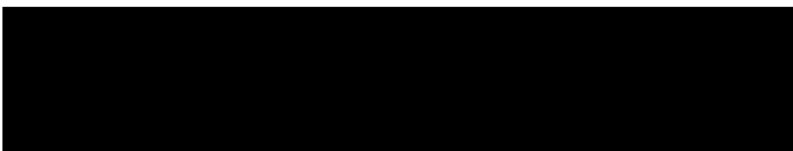
Alulírott [REDACTED] indítványozó kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 11.Bv.1279/2017/21. sorszámú elsőfokú végzésének, és a fellebbezés folytán eljáró Szegedi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Bpkf.1195/2019/2. számú másodfokú végzésének, alaptörvény-ellenességét, és azokat Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése:

Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt

elítelt a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) rendelkezései alapján kártalanítási kérelmet terjesztett elő a Szegedi Fegyház és Börtön útján, a Szegedi Törvényszék büntetés-végrehajtási bírójához.

Indítványozót 1995. április 10. napja óta tartották fogva büntetés-végrehajtási intézetben, ahonnan 2017. május 23-án szabadult. Indítványozót a büntetés-végrehajtási intézetben olyan körülmények között tartották fogva, hogy elhelyezése nem felelt meg a hazai jogszabályok előírásának.

A kártalanítási eljárás a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja előtt 11.Bv.1279/2017. számon, majd fellebbezés folytán a Szegedi Törvényszék, mint másodfokú bíróság előtt 1.Bpkf.1195/2019. számon volt folyamatban.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám: **IV/ 0 1 6 3 5 - 0 / 2019**

Érkezett: **2019 OKT 1 0.**

Példány: **1** Kezelőiroda:

Melléklet: **4 db**

Az elsőfokú bíróság 11.Bv.1279/2017/21. számú, 2019. június 07-én kelt végzésével az elítélt kártalanítás iránti kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

Az indítványozó és védője fellebbezése nyomán eljáró Szegedi Törvényszék, mint másodfokú bíróság, az elsőfokú határozatot a 2019. augusztus 01-én kelt, 1.Bpkf.1195/2019/2. számú határozatával helybenhagyta.

A kérelmet elutasító bírósági határozatok indokolásának lényege szerint a kártalanítás iránti igény érdemi elbírálásának nincs helye, mivel a mai napig is fogvatartásban lévő indítványozó nem terjesztette elő a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt a fogvatartásért felelős szerv vezetőjéhez. Az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJEB) kérelmet terjesztett elő ugyan elő 2016. február 08. napján, amit az EJEB-nél 9804/16 számon nyilvántartásba is vettek, azonban hiányzik a kérelem érdemi elbírálásának egyik törvényi feltétele, nevezetesen az elítélt nem terjesztett elő panaszt a fogvatartásért felelős szerv vezetőjéhez, sérelmezve az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményeket.

A bíróság, tekintve, hogy elítélt 1995. április 10. napjától kezdődően a kérelem feldolgozásának napjáig jelölte meg a kártalanítás iránti igényének alapjául szolgáló időtartamot, a bíróság a kérelem keltének napjáig, tehát 2017. április 12. napjáig bezárólag vizsgálta a kérelmet.

A bíróság jogi álláspontja szerint az ügyben nem volt lehetőség arra, hogy a Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdésében foglalt átmeneti szabályokat alkalmazni lehessen, mivel elítélt 2017. január 01. napja után folyamatosan, a mai napig is fogvatartásban van, ezért kérelmét érdemi vizsgálat nélkül el kellett utasítani.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése:

Indítványozó az alapügyben az elsőfokú végzéssel szemben fellebbezett. A másodfokú végleges végzéssel szemben nincs számára további rendes jogorvoslati lehetőség biztosítva.

Felülvizsgálatnak a büntetés-végrehajtási ügyekben szintén nincs helye.

A Bv. tv. 71. § (1) bekezdése szerint a büntetés-végrehajtási bíró hivatalból, az ügyészség indítványára, az elítélt vagy a védő kérelmére, illetve a végrehajtásért felelős szerv jelzése alapján utólag folytatja le az 52 - 70. § szerinti eljárásokat, ha határozatában nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. Ebből eredően a kártalanítási ügyeket érintő 70/A. § és 70/B. § szerinti bv. bírói eljárások utólagos folytatására nincs lehetőség, így ez az eljárás sem alkalmas arra, hogy az indítványozót ért jogsérelmet általa orvosolni lehessen.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje:

Kérelmezőt és jogi képviselője számára az ügyben hozott másodfokú (végleges) végzést 2019. augusztus 02. napján kézbesítették, így kérelmező az alkotmányjogi panasz előterjesztésére nyitva álló 60 napos határidőt megtartotta.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása:

Indítványozó kártalanítás iránti kérelemmel fordult a Szegedi Fegyház és Börtön útján a Szegedi Törvényszék büntetés-végrehajtási bírójához. A kérelem érdemi vizsgálat nélkül elutasításra került. Amennyiben a kérelmet a bíróság érdemben vizsgálta volna – egyéb feltételek fennállása esetén – jelentősebb összegű kártalanítást állapított volna meg indítványozó számára. Indítványozó érintettsége nyilvánvalónak tekinthető, hiszen az alapeljárásban jelentős összegű kártalanítási összegnek az indítványozó számára történő kifizetéséről, avagy ki nem fizetéséről döntöttek.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés:

Indítványozó határozott álláspontja szerint azzal, hogy a 2017. január 01. napja előtti időre eső kártalanítás iránti igény érdemi vizsgálatának feltételül támasztotta a bíróság az intézet parancsnokához intézett panasz meglétét, a 2017. január 01. napjától hatályos jogszabályi rendelkezést annak hatályba lépése előtti időre visszamenőlegesen alkalmazta, megsértve ezzel a jogállamiság elvét.

Indítványozó álláspontja szerint az alapul fekvő bírósági peren kívüli eljárásban az eljáró bíróságok az ügy eldöntésére irányadó jogszabályt okszerűtlenül és önkényesen értelmezték, illetve utólag olyan feltételhez (a panasz korábbi benyújtásához) kötötték a kérelem érdemi vizsgálatát, amely feltételről indítványozó a kérelme előterjesztésekor (figyelemmel a bíróság ezzel ellentétes következetes gyakorlatára) nem tudhatott, megsértették indítványozónak a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogát.

A jogszabály értelmezése körében a bíróságok a saját korábbi gyakorlatukkal és a más bíróságok előtt jelenleg is folytatott gyakorlattal is szembehelyezkedtek, így a (kérelem lényegét tekintve) azonos tény- és joghelyzetben lévő kérelmezők ügyében eltérő döntéseket hoztak, megsértették indítványozónak a törvény előtti egyenlőséghez fűződő alapjogát is. Amennyiben a bíróságok a jogszabályt okszerűen, annak rendeltetésével összhangban értelmezték volna, akkor az eljárásban nem lett volna lehetőség a kérelem érdemi vizsgálat nélkül történő elutasítására, ekként az indítványozót ért alapjogsérelem alapvetően kihatott a bíróság érdemi döntésére.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése:

Alaptörvény B) cikk (1) „Magyarország független, demokratikus jogállam.”

Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése [tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjog]

Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés [törvény előtti egyenlőséghez való alapjog]

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása:

Álláspontom szerint az eljáró bíróságok az alapul fekvő tényállást helyesen állapították meg, azonban az ügy eldöntésére irányadó jogszabályokat okszerűtlenül és önkényesen értelmezték, így az ügyben született végleges végzés törvénysértő, sérti az indítványozónak a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogát, valamint a törvény előtti egyenlőséghez való alapjogát is.

A bíróságok helyesen rögzítették, hogy kérelmező a kártalanítási igényét indítványozó az alapul fekvő eljárásban a 1995. április 10. napjától kezdődő időszakra kívánta érvényesíteni. A kártalanítási kérelem benyújtására a Szegedi Fegyház és Börtön útján az illetékes büntetés-végrehajtási bíróhoz a 2017. április 12. napján kelt beadványban került sor. A bíróságok helyesen rögzítették azt a tényt is, hogy kérelmező a fogvatartási körülményekkel kapcsolatos panaszával 2016. február 08. napján az Emberi Jogok Európai Bíróságához fordult, ahol kérelmét 9804/16 számon nyilvántartásba is vették. Kérelmező az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt panaszt a Szegedi Fegyház és Börtön parancsnokához nem nyújtott be.

A magyar bíróságok 2017. januárja óta követett, következetes gyakorlata az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekkel kapcsolatos kártalanítási ügyekben, hogy azokat az ügyeket, amelyekben:

- 1.) a kártalanítási kérelem alapjául szolgáló fogvatartási időszak kezdőnapja 2017. január 01. napja előtti, a zárónapja 2016. december 31. utáni,
- 2.) az ügyfél panaszt nyújtott be az Emberi Jogok Európai Bíróságához, amely panaszt 2017. január 01. előtt lajstromba vettek,
- 3.) az ügyfél nem terjesztett elő panaszt a fogvatartó bv. intézet parancsnokához az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt,

akként bíralták el, hogy a kártalanítási igény záró időpontjaként 2016. december 31. napját (vagy egyes bíróságok a kérelem benyújtásának napját) vették figyelembe, ugyanakkor a kérelmet érdemben vizsgálták és – az egyéb feltételek fennállása esetén – kártalanítást ítélték meg a kérelmező számára.

Ezt a következetes gyakorlatot támasztják alá a Szegedi Törvényszék tekintetében az alább felsorolt ügyek:

- 1.) 5.Bv.343/2017/19. (lásd: 5. oldal 4 – 7 bekezdések) amely határozat a Szegedi Törvényszék 5.Bvf.531/2018/3. számú határozata nyomán lett jogerős;
- 2.) 5.Bv.1431/2017/5. (lásd: 5. oldal 1 – 4 bekezdések) amely határozat a Szegedi Törvényszék 5.Bvf.848/2018/2. számú határozata nyomán lett jogerős;
- 3.) 4.Bv.862/2017/8. (lásd: 4. oldal 1 – 4 bekezdések) amely határozat a Szegedi Törvényszék 3.Bvf.1565/2017/2. számú határozata nyomán lett jogerős;
- 4.) 4.Bv.1558/2017/9. (lásd: 4. oldal 3 – 5 bekezdések) amely határozat a Szegedi Törvényszék 2.Bvf.821/2018/2. számú határozata nyomán lett jogerős;

a Fővárosi Törvényszék tekintetében az alábbi ügy:

- 5.) 13.Bv.2536/2017/6. (lásd: 4. oldal 2. bekezdés) amely határozat a Fővárosi Törvényszék 27.Beüf.7827/2018/5. számú végzése nyomán lett jogerős;

a Nyíregyházi Törvényszék tekintetében az alábbi ügy:

- 6.) 2.Bv.1965/2017/42. amely határozat a Nyíregyházi Törvényszék 3.Bvf.432/2018/5. számú végzése nyomán lett jogerős;

a Budapest Környéki Törvényszék tekintetében az alábbi ügy:

- 7.) 8.Bv.1641/2017/8. amely határozat fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett;

a Kecskeméti Törvényszék tekintetében az alábbi ügy:

- 8.) 6.Bv.1435/2017/8. (lásd: 2. oldal utolsó előtti bekezdés) amely határozat fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett;

(Az itt hivatkozott határozatokat ide mellékelem az itt feltüntetett számozásnak megfelelően megjelölve.)

A Bv. tv. 436. § (10) bekezdés szerint „E törvénynek a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény 22. §-ával megállapított 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult,

a) akinek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül szűnt meg,

b) aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez

címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el.”

Ugyanezen szakasz (11) bekezdése a következőkről rendelkezik: „A (10) bekezdés esetén a 10/A. § (4) bekezdésben meghatározott jogvesztő határidő e rendelkezés hatálybalépésének napjával kezdődik. A (10) bekezdés alapján benyújtott kérelmek elbírálása során a 10/A. § (6) bekezdése nem alkalmazható, továbbá a büntetés-végrehajtási bíró eljárására az 50. § (1) bekezdés d) pontjában megállapított határidő harminc nappal meghosszabbodik.

Az itt idézett (11) bekezdés értelmezése körében kiemelendő, hogy „A (10) bekezdés esetén ...” szövegrész akként értelmezhető helyesen, hogy az akár csak a (10) bekezdés a) pontjának, akár csak a (10) bekezdés b) pontjának fennállása esetén is alkalmazható.

A Bv. tv. 436. § (10) bekezdésének b) pontja és a (11) bekezdése együttesen, helyesen akként értelmezhető, hogy azok a fogvatartottak is jogosultak a kártalanítási igény előterjesztésére, akik 2017. január 01. előtt az EJEB-hez fordultak és ott kérelmüket nyilvántartásba is vették. Esetükben a kérelem érdemi elbírálásának nem feltétele a fogvatartó intézet parancsnokához intézett panasz megléte, illetve nem alkalmazható a 10/A. § (6) bekezdése.

E jogértelmezés helyességét támasztja alá a 2017-ben hatályban volt 11/2014. (XII. 13.) IM rendelet a fogvatartott személy esetében a büntetőeljárás lefolytatása során, továbbá a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra és egyéb szervekre háruló feladatokról 188.§ (2) bekezdésének szövege is, amely szerint: „A bv. intézet gondoskodik arról, hogy az elítéltek és az egyéb jogcímen fogvatartottak írásbeli tájékoztatást kapjanak az EJEB-nek a magyarországi fogvatartási körülményekkel kapcsolatos kérelmek vizsgálatát felfüggesztő döntéséről, és arról, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdése értelmében jogosultak a Bv. tv. 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására. Az írásbeli tájékoztatás hirdetmény kifüggesztésével is megvalósulhat.”

2017. január 01. napja előtt a kártalanításra vonatkozó jogszabályi rendelkezés nem létezett, így irracionális dolog elvárni azt, hogy a 2017. január 01. napját megelőző időszakra nézve a kérelem érdemi vizsgálatához előfeltétel legyen a panasz megtétele, hiszen az elítélt éppen azért fordult korábban az EJEB-hez, mert hatékony hazai jogorvoslati lehetőség nem létezett. A panasz intézménye a Bv. tv. 144/B §-ban 2017. január 01. napjával jelent meg, így a panasz megtételének szükségességére vonatkozó érvelés a bírósági határozatban csak a 2017. január 01. napjával kezdődő időszakra értelmezhető.

Az eljáró bíróságok akkor követtek el jogértelmezési hibát, amikor úgy értelmezték a Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdését, hogy az azokban foglalt átmeneti rendelkezések csak akkor alkalmazhatók, ha a (10) bekezdés a) és b) pontja egyidejűleg fennáll, tehát a fogvatartott 2016. december 31. napjáig szabadult volna, avagy az alapjogokat sértő elhelyezési körülmények más módon megszűntek volna ÉS az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el.

Ez a jogértelmezés nem elfogadható, illetve már a jogszabály nyelvtani értelmezése alapján is cáfolható.

A jogalkotó a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésének a) pontjában azok számára teremtette meg a kártalanítási igény érvényesítésének lehetőségét, akik 2017. január 01. napját megelőző egy évben szabadultak, vagy az

alapjogokat sértő elhelyezési körülményeik egyébként ugyanezen időszakban megszűntek, függetlenül attól, hogy nyújtottak-e be panaszt az EJEB-hez, vagy sem.

A Bv. tv. 436. § (10) bekezdésének b) pontjában ugyanakkor a jogalkotó egy másik fogvatartotti csoportnak is kedvezményt biztosított, nevezetesen aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el.

A Bv. tv. 436. § (10) bekezdés a) és b) pontjainak alkalmazása tekintetében nem kell szükségszerűen mindkét pontban foglalt esetnek egyszerre fennállnia, hanem elegendő csak az a) pont, vagy csak a b) pont fennállása ahhoz, hogy az átmeneti rendelkezéseket egyes kérelmezőkre alkalmazni lehessen.

A jogalkotó tehát két különböző csoport számára biztosított kedvezményes lehetőséget az igényérvényesítésre, ugyanakkor a törvényben nincs a két pont (tehát a (10) bekezdés a) és b) pontja) között sem nyelvtani, (nincs pl. „és” szócska a két pont között) sem logikai kapocs, ami azt írná elő, hogy a b) pontban szereplő kedvezményes lehetőséggel csak azok élhetnének, akik a törvénymódosítás előtti évben szabadultak, vagy a jogsértő elhelyezésük már megszűnt volna. A fentebb ügyszámokkal bemutatott bírósági gyakorlatból ez az értelmezés teljesen egyértelműen kitűnik.

Amennyiben az ellenkező értelmezés lenne elfogadható, akkor a jogalkotó a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésének szövegét nyilvánvalóan nem bontotta volna a) és b) pontra, hiszen tagolás nélkül, egyben is leírható lett volna a szöveg. Önmagában az a körülmény, hogy a jogalkotó a törvény szövegét külön a) és b) pontba szerkesztette, már arra utal, hogy valóban két külön csoportnak kívánt kedvezményt biztosítani ezen átmeneti rendelkezés törvénybe iktatásával.

Határozott álláspontom, hogy konkrét törvényi rendelkezés hiányában a Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdésében foglalt szabályokat megszorítóan, önkényesen értelmezni nem lehet.

A büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 370. § (2) bekezdése az alábbiakat tartalmazza a lopásról:

A büntetés vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztés, ha

a) a lopást kisebb értékre vagy

b) a szabálysértési értékre elkövetett lopást

ba) bünszövetségben,

bb) üzletszerűen,

bc) dolog elleni erőszakkal - ideértve azt is, ha a dolog eltulajdonításának megakadályozására szolgáló eszközt állagsérelem okozása nélkül eltávolítják, vagy a dolog eltulajdonításának megakadályozására alkalmatlanná teszik -,

bd) zsebtolvajlás útján,

be) egy vagy több közokirat, magánokirat vagy készpénz-helyettesítő fizetési eszköz egyidejű elvételével,

bf) helyiségbe vagy ehhez tartozó bekerített helyre megtévesztéssel, vagy a jogosult, illetve a használó tudta és beleegyezése nélkül bemenne,

bg) hamis vagy lopott kulcs használatával,

bh) lakást vagy hasonló helyiséget az elkövetővel közösen használó sérelmére vagy

bi) erdőben jogellenes fakivágással

követik el.

Ha jelen ügyben elfogadnánk a jogerős határozatban megjelenő és a büntető jogszabály(ok) általános értelmezésére vonatkozó metódust, amely szerint a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésének rendelkezéseit – *anélkül, hogy a törvény szövege arra nyelvtanilag vagy logikailag utalna* – csak akkor lehet alkalmazni az egyes kérelmezőkre, ha az a) és b) pontban foglalt körülmények egyidejűleg fennállnak, akkor például szabálysértési értékre elkövetett lopás vétsége miatt senkit sem lehetne elítélni, hiszen a jogszabály alkalmazásához a vizsgált cselekménynek egyszerre kellene megvalósítania az összes minősítő körülményt, ami nyilvánvalóan lehetetlen lenne.

Az alapul fekvő kártalanítási eljárásban az 1995. április 10. napja és 2016. december 31. napja közötti időszakra nézve a kártalanítási kérelmet érdemben kellett volna vizsgálni.

Úgy vélem, hogy nincs jogszabályi akadálya annak, hogy a kérelmezett időszakot a bíróság két részre bontsa és amennyiben a jogszabályi feltételeknek csupán az egyik rész felel meg, akkor az egyik részt érdemben elbírálja, míg a másik részt érdemi vizsgálat nélkül elutasítsa. Jelen ügyben a fogvatartó intézet parancsnokához intézett panasz hiányának annyi jelentőséget lehet csupán tulajdonítani, hogy a bíróságnak csak a 2017. január 01. napja utáni időszak tekintetében kellett volna a kérelmet elutasítania, hiszen a korábbi időszakra a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés b) pontja és a (11) bekezdés rendelkezése megteremtette kérelmező számára a kártalanítás kérelmezésének lehetőségét, ezért a 2017. január 01. előtti időszakra a bíróságnak érdemi vizsgálatot kellett volna lefolytatnia és – egyéb feltételek megléte esetén – kérelmező számára kártalanítást kellett volna megállapítania.

Tekintve, hogy a korábbi időszakban (a fenti példák alapján) a Szegedi Törvényszék a lényegileg azonos kérelmek ügyében érdemi vizsgálatot folytatott le és egyéb körülmények fennállása esetén kártalanítást állapított meg, a bírósági érdemi döntése – változatlan jogszabályi háttér mellett – jelen ügyben attól függött, hogy kérelmező ügye mikor került sorra a bíróság előtt fekvő kérelmek közül. Ha néhány hónappal hamarabb hoztak volna az ügyben döntést, (quasi az irathalomban indítványozó ügye feljebb lett volna) akkor kérelmező pozitív elbírálásban részesült volna, számára a bíróság kártalanítást állapított volna meg, hiszen saját tapasztalatom és az ide mellékelt korábbi határozatok tanulsága szerint is szerint a hasonló kérelmeket 2019. március végig pozitívan bírálták el Szegeden, csak utána vált gyakorlattá a jelen ügghöz hasonló okszerűtlen és önkényes jogértelmezés.

Sérült indítványozónak a törvény előtti egyenlőséghez való alapjoga is, hiszen a Szegedi Törvényszéken kívül (ahol 2019. március végén változott meg a gyakorlat) más bíróságok a lényegileg a jelen ügyben előterjesztett kérelemmel megegyező tartalmú kérelmeket érdemben vizsgálják és – egyéb feltételek fennállása esetén – a kérelmezők számára kártalanítást ítélnék meg.

Erre figyelemmel tehát kérelmezőnek két vetületben is sérült a törvény előtti egyenlőséghez való alapjoga, ugyanis változatlan (egyező) jogszabályi háttér mellett:

- hátrányosabb helyzetbe került azon kérelmezőkhöz képest, akik lényegét tekintve ugyanilyen tartalmú kártalanítási kérelmet nyújtottak be, de ügyüket a Szegedi Törvényszék – változatlan jogi háttér mellett – időben korábban elbírált,
- hátrányosabb helyzetbe került azon kérelmezőkhöz képest, akiknek lényegében egyező tartalmú kérelme ügyében más törvényszék hozott döntést;

A Szegedi Törvényszéknek a végleges végzésben megnyilvánuló jogértelmezése okszerűtlen és önkényes, szembe megy a hosszú ideje követett országos bírósági gyakorlattal is. Indítványozó határozott álláspontja, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjog alaptörvényi előírása tartalmilag magában foglalja azt, hogy az egyes jogszabályokat a bíróságok kötelesek okszerűen, a jogszabály rendeltetésének is megfelelően értelmezni. Mivel az alapul fekvő eljárásban nem ez történt, ezért a

Szegedi Törvényszék eljárása sérti indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogát, illetve a XV. cikk (1) bekezdésében rögzített törvény előtti egyenlőséghez való alapjogát.

A fentebb leírt bírósági eljárás abban a tekintetben is tisztességtelen, hogy indítványozó kérelmének érdemi tartalma – a kérelem benyújtásakor – megfelelt a jogszabályoknak és a következetes bírósági gyakorlatnak is, így alappal lehetett arra számítani, hogy azt a bíróság érdemben fogja vizsgálni. Ezzel szemben a bíróság – változatlan jogszabályi háttér mellett - 2 év és 3 hónap után változtatott saját gyakorlatán akként, hogy olyan eljárási cselekmény (panasz korábbi megtétele) elvégzését várja el feltételként a kérelem érdemi vizsgálatához, aminek utólagos pótlására kérelmezőnek már nincs lehetősége. Tisztességtelen a bíróság eljárása abban a tekintetben is, hogy a bíróság a jogalkotó nyilvánvaló akaratával szemben, attól eltérően értelmezi a Bv. tv. átmeneti rendelkezéseit (436. § (10) bekezdés és (11) bekezdés szövegét).

Fentiekén túl – indítványozó álláspontja szerint - a bíróság jelen indítvánnyal támadott végzései sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét, mert azok a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütköznek.

Jogszabály a hatályba lépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat egy magatartást jogellenessé. Indítványozó kártalanítási ügyében a bíróságok olyan körülményt értékeltek a terhére – nevezetesen a Bv. tv. 144/B § szerinti panasz elmulasztásának tényét – amely kötelezettség indítványozót a 2017. január 01. napját megelőző időszakra nézve nem is terhelte, hiszen a panasztételi kötelezettség csak a 2017. január 01. napjától hatályos módosítással került be a Bv. tv. szövegébe. Azzal, hogy az ügyben eljáró bíróságok a kártalanítás iránti kérelem érdemi vizsgálatát a 2017. január 01. napját megelőző időszakra nézve is elutasították, a 2017. január 01. napjától hatályos jogi szabályozást visszamenőlegesen alkalmazták a 2017. január 01. napját megelőző időszakra is, pedig arra az időszakra nézve kérelmezőt panasztételi kötelezettség nem terhelte akkor sem, ha a fogvatartásból csak 2017. május 23-án szabadult.

Ebben a körben indítványozó hivatkozik az Alkotmánybíróság 3154/2019. (VII. 3.) AB határozat indokolására. [25] Az Alkotmánybíróság korábban rögzítette, hogy az ad malam partem visszaható hatály tilalma elsősorban a normaalkotással szemben megfogalmazott elvárás, hiszen a jogbiztonság elvéből vezethető le a visszaható hatályú jogalkotás tilalma is, amelynek magját a jogalkotási törvényben is megfogalmazott azon tilalom adja, mely szerint a jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [106]; 3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság megállapította azonban azt is, hogy alaptörvény-ellenesség nemcsak a jogalkotással, hanem a visszaható hatályú szabályalkalmazással összefüggésben is felvethető, ha a jogviszony vagy a jogvita létrejöttékor még nem létező – vagy nem hatályos – előírás alapján bírálnak el egy ügyet {3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [16]; 3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [32]}.

Indítványozó határozott álláspontja tehát, hogy azzal, hogy a 2017. január 01. napja előtti időre eső kártalanítás iránti igény érdemi vizsgálatának feltételül támasztja a bíróság az intézet parancsnokához intézett panasz meglétét, a 2017. január 01. napjától hatályos jogszabályi rendelkezést, annak hatályba lépése előtti időre visszamenőlegesen alkalmazza, megsértve a jogállamiság elvét.

Mindezek alapján indítványozó kéri, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság szíveskedjen az alkotmányjogi panasszal támadott első és másodfokú végzést megsemmisíteni.

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését: Nem.

b) Indítványozó jelen beadványához mellékeli a jogi képviselője számára adott meghatalmazást.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról:

Kérelmező nem járul hozzá nevének, illetve személyes adatainak közzétételéhez.

d) Kérelmező érintettségét az ide mellékelt dokumentumok másolatának csatolásával bizonyítja:

- A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 11.Bv.1279/2017/21. számú elsőfokú végzése,
- A Szegedi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Bpkf.1195/2019/2. számú másodfokú (végleges) végzése,
- Az országos bírósági gyakorlatot bemutató határozatok 1-től 8-ig számozva;

Kelt: Szeged, 2019. szeptember 30.

Tisztelettel:

